

Keuringsdienst van Waren

ORIËNTEREND ONDERZOEK NAAR HET GEBRUIK VAN DESINFECTIEMIDDELEN IN DIERENARTSPRAKTIJKEN

Rapportnummer NDBIO 010/02

drs. H.R. Reus

Keuringsdienst van Waren, Noord
Postbus 465
9700 AL Groningen

Telefoon : 050-5886000
Telefax : 050-5886100
e-mail : nd@kvw.nl
internetsite : www.keuringsdienstvanwaren.nl

april, 2002

INHOUDSOPGAVE

Blz

SAMENVATTING EN TREFWOORDEN

1. INLEIDING	1
2. DOEL VAN HET ONDERZOEK	2
3. WERKWIJZE	2
4. RESULTATEN	3
5. DISCUSSIE	3
6. CONCLUSIES	4

SAMENVATTING EN TREFWOORDEN

In dit rapport worden de resultaten beschreven van een oriënterend onderzoek van de Keuringsdienst van Waren Noord naar het gebruik van desinfectiemiddelen binnen dierenartspraktijken.

Ten behoeve van het onderzoek heeft de signalering non-food chemie in samenwerking met het VT-team 4 dierenartspraktijken bezocht die op vrijwillige basis aan dit onderzoek hebben willen meewerken.

Op grond van de huidige wetgeving dient een gebruiker van desinfectiemiddelen te voldoen aan de relevante wetgeving op het gebied van desinfectiemiddelen. Dit houdt in dat producten die gebruikt worden op levenloze oppervlakken, zoals vloeren en apparatuur, moeten voldoen aan de bepalingen van de Bestrijdingsmiddelenwet. Huiddesinfectiemiddelen voor mens of dier met een therapeutische claim, zoals wonddesinfectie, moeten voldoen aan het gestelde in de Wet op de Geneesmiddelenvoorziening, resp. de Diergeneesmiddelenwet. Voor huiddesinfectiemiddelen zonder therapeutische claim bestaat momenteel geen wettelijk kader, maar zullen op zeer korte termijn moeten voldoen aan de eisen zoals gesteld in de Europese Richtlijn inzake Biociden.

Uit het onderzoek blijkt, dat er voor dierenartspraktijken geen landelijke hygiëneprotocolen bestaan voor reiniging en desinfectie, en dat dierenartsen nauwelijks op de hoogte zijn van het bestaan van de Bestrijdingsmiddelenwet. Als gevolg hiervan gebruiken dierenartsen huiddesinfectiemiddelen, welke al dan niet geregistreerd staan als diergeneesmiddel, voor het desinfecteren van oppervlakken en inventaris, hetgeen in strijd is met de bepalingen van de Bestrijdingsmiddelenwet. Verder is geconstateerd, dat aan dierenartspraktijken huiddesinfectiemiddelen voor zowel humaan als veterinair gebruik zijn afgeleverd, welke middelen niet als (dier)geneesmiddel zijn geregistreerd. De noodzaak om gebruik te maken van (dier)geneesmiddelen voor het desinfecteren van praktijk en inventaris is niet aanwezig, omdat er voldoende toegelaten desinfectiemiddelen voorhanden zijn. De gebruiksaanwijzingen van deze toegelaten desinfectiemiddelen zouden echter wel geoptimaliseerd kunnen worden.

TREFWOORDEN.

Desinfectie, dierenartspraktijk

1. INLEIDING

Desinfectiemiddelen dienen in de veterinaire sector gebruikt te worden om kruisbesmetting te voorkomen en hierdoor de overdracht van micro-organismen en virussen van dier naar dier of van dier naar de mens te voorkomen.

Als voorbeelden van desinfectie in de veterinaire sector kunnen worden genoemd:

- 1e. de bestrijding van besmettelijke dierziekten, zoals varkenspest of mond- en klauwzeer.
- 2e. het voorkomen en/of het bestrijden van micro-organismen op dieren, welke voor menselijke consumptie bestemd zijn. Te denken valt hierbij aan het desinfecteren van pluimveestallen ter voorkoming van een besmetting van kippen en eieren met Salmonellabacteriën
- 3e. het voorkomen van de overdracht van besmettelijke dierziekten van het ene huisdier naar het andere huisdier, dan wel naar de mens.
- 4e. het desinfecteren van veewagens tegen versleping van micro-organismen en virussen van de ene plaats (bijv. een veemarkt) naar de andere plaats (bijv. de boerderij).

Een goed en effectief gebruik van desinfectiemiddelen is derhalve niet alleen in het belang van de veterinaire sector zelf, maar dient ook de consument omdat er producten kunnen worden afgeleverd welke vrij zijn van ziekteverwekkende micro-organismen.

Gezien het belang van het gebruik van deze middelen voor de gezondheid van mens en dier heeft de overheid desinfectiemiddelen onder de reikwijdte van de Bestrijdingsmiddelenwet gebracht, hetgeen betekent dat deze middelen uitsluitend gebruikt mogen worden als ze aan de wettelijk gestelde eisen voldoen. Dit houdt in dat producenten of importeurs van desinfectiemiddelen hun product(en) dienen aan te melden bij het College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB). Na het doorlopen van een toelatingsprocedure kan het CTB het middel wettelijk toelaten. Een middel wordt slecht dan toegelaten als blijkt dat het effectief is tegen relevante micro-organismen en/of virussen, als het tijdens het gebruik veilig is voor de mens en als het geen schade aanricht aan het milieu. Een toegelaten desinfectiemiddel wordt opgenomen in het register van toegelaten bestrijdingsmiddelen en is in de praktijk te herkennen aan de aanwezigheid van het toegekende toelatingsnummer (het zgn. N-nummer) op het etiket.

Het op de markt brengen van een desinfectiemiddel zonder het benodigde toelatingsnummer, dan wel het gebruik hiervan, is een overtreding van artikel 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet en is strafbaar gesteld.

Door de geldende regelgeving vallen desinfectiemiddelen voor het gebruik in stallen, hokken en transportmiddelen voor dieren, voor gebruik op oppervlakken, zoals vloeren, wanden en apparatuur in dierenartspraktijken en voor veterinaire medisch instrumentarium onder deze wet.

Desinfectiemiddelen voor de huid van mens en dier **met** een therapeutische claim zoals wonddesinfectie of pré operatieve huiddesinfectie worden als (dier)geneesmiddelen beschouwd en dienen als zodanig te worden geregistreerd.

Desinfectiemiddelen voor de huid van mens en dier **zonder** enige therapeutische claim vallen momenteel echter buiten elke regelgeving, maar worden binnenkort geregeld in het kader van de Europese Richtlijn Biociden.

Door middel van een kleine steekproef beoogt de Keuringsdienst van Waren een indruk te krijgen van het veilig gebruik van desinfectiemiddelen binnen de praktijk van dierenartsen en met name het gebruik van die middelen welke binnen de reikwijdte van de Bestrijdingsmiddelenwet vallen. Het huidige onderzoek maakt deel uit van een breed en langlopend onderzoek naar het gebruik van desinfectiemiddelen in zowel de dienstverlenende, als in de industriële sector.

2. DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van het onderzoek is een indruk te krijgen van de aard van de desinfectiemiddelen welke binnen de praktijk van de dierenarts worden gebruikt en de wijze waarop binnen deze praktijken met desinfectiemiddelen wordt gewerkt.

3. WERKWIJZE

In de periode december 2001 – maart 2002 heeft de Keuringsdienst van Waren Noord 4 dierenartspraktijken bezocht. Deze bezoeken zijn vooraf aangekondigd en hebben plaatsgevonden met vrijwillige medewerking van de betreffende dierenartsen. Hierbij is uitdrukkelijk meegedeeld dat de bezoeken een oriënterend en inventariserend karakter hebben en géén handhavend karakter.

Tijdens de bezoeken is telkens vastgelegd welke desinfectiemiddelen binnen de betreffende dierenartspraktijk voorhanden zijn en gebruikt worden voor:

- het desinfecteren van oppervlakken, zoals vloeren, hokken, stallen en operatietafels;
- het desinfecteren van apparatuur en instrumenten;
- het desinfecteren van de huid van mens en dier.

Verder is voor elk desinfectiemiddel vastgelegd of dit al dan niet geregistreerd is in het kader van de Bestrijdingsmiddelenwet, de Diergeneesmiddelenwet of de Wet op de Geneesmiddelenvoorziening.

4. RESULTATEN

Het desinfecteren van oppervlakken, inventaris en instrumenten blijkt op verschillende wijzen plaats te vinden. Opvallend is dat in alle bezochte praktijken de gebruikte huiddesinfectiemiddelen voor dieren, zijnde diergeneesmiddelen, ook gebruikt worden voor het desinfecteren van oppervlakken, inventaris en instrumenten.

In één van de bezochte praktijken wordt verder een chirurgisch handdesinfectiemiddel gebruikt, waarvan uit het etiket niet blijkt dat het is toegelaten in het kader van de Wet op de Geneesmiddelenvoorziening. Dit middel wordt ook gebruikt voor het desinfecteren van endoscopen.

In een andere praktijk wordt een niet geregistreerd diergeneesmiddel gebruikt, dat wordt aangeprezen als desinfectiemiddel voor huid en wonden.

Verder wordt in één van de bezochte praktijken bij het reinigen van instrumenten gebruik gemaakt van een middel dat wordt gepresenteerd als reinigingsmiddel, maar dat in feite als een (niet toegelaten) desinfectiemiddel moet worden bestempeld. Dit laatste is gebleken uit de productinformatie.

5. DISCUSSIE

Uit het inventariserend onderzoek is gebleken, dat er geen landelijke hygiëneprotocollen zijn voor dierenartspraktijken. Hierdoor wordt op uiteenlopende wijzen de reiniging en desinfectie van de praktijk, de inventaris en de huid van mens en dier ter hand genomen. Voor het desinfecteren van de handen van dierenarts en de huid van het dier wordt weliswaar gebruik gemaakt van de hiervoor bestemde, al dan niet wettelijk toegelaten, desinfectiemiddelen, echter deze middelen worden in alle bezochte praktijken ook gebruikt voor het desinfecteren van praktijk en inventaris. Naast het desinfecteren van de huid van het dier, hetgeen noodzakelijk is voordat een ingreep wordt uitgevoerd, worden operatietafels en instrumenten ook met dit zelfde middel behandeld. Het toepassen van huiddesinfectiemiddelen (voor dieren) voor het behandelen van potentieel besmette oppervlakken en apparatuur, is echter in strijd met de bestemming van het product, namelijk het gebruik als diergeneesmiddel. Tevens is dit gebruik in strijd met de bepalingen van de Bestrijdingsmiddelenwet. De Bestrijdingsmiddelenwet stelt in artikel 2 eerste lid, dat oppervlakken en apparatuur uitsluitend gedesinfecteerd mogen worden met middelen, welke wettelijk voor dit doel door het College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen zijn toegelaten. Eén van de peilers van het toelatingsbeleid is een waarborg van de effectiviteit. Het gebruik van huiddesinfectiemiddelen, welke in dit kader onvoldoende beoordeeld zijn op hun effectiviteit, brengt een potentieel gevaar op besmetting met dierziekten met zich mee. Een mogelijke verklaring voor het onjuiste gebruik van diergeneesmiddelen zou gelegen kunnen zijn in het feit dat aan een van de betreffende diergeneesmiddelen bij registratie in België tevens het toepassingsgebied instrumentdesinfectie is toegekend.

De noodzaak om huiddesinfectiemiddelen voor oppervlakken en apparatuur toe te passen is afwezig, omdat er voldoende desinfectiemiddelen voorhanden zijn, die specifiek voor veterinaire gebruik zijn toegelaten. De toepassingsmogelijkheden van deze toegelaten middelen zouden echter beter omschreven kunnen worden in de afgegeven toelatingsbeschikkingen.

6. CONCLUSIES

Uit het oriënterend onderzoek naar het gebruik van desinfectiemiddelen kan geconcludeerd worden, dat er geen landelijke hygiëneprotocolen voorhanden zijn en dat dierenartsen niet of nauwelijks op de hoogte zijn van het bestaan van de Bestrijdingsmiddelenwet. Als gevolg hiervan wordt voor het desinfecteren van oppervlakken en apparatuur veel gebruik gemaakt van de voorhanden zijnde en al dan niet als (dier)geneesmiddel geregistreerd staande huiddesinfectiemiddelen. Tevens is geconstateerd, dat er niet op basis van de Bestrijdingsmiddelenwet toegelaten desinfectiemiddelen en niet geregistreerde geneesmiddelen voor humaan en veterinair gebruik aan dierenartsen zijn afgeleverd.

